

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 420/06-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. apríla 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Juraja Horvátha o sťažnosti S. M., M., zastúpeného advokátkou JUDr. M. P., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 44/96 (v súčasnosti sp. zn. 13 C 150/2005), Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 1267/97 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 96/2000 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo S. M. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38. ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 44/96 (v súčasnosti sp. zn. 13 C 150/2005) porušené bolo.

2. Okresnému súdu Žilina prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 150/2005 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. S. M. priznáva finančné zadostučinenie 60 000 Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. S. M. priznáva úhradu trov konania 6 826 Sk (slovom šesťtisícosemstodvadsaťšesť slovenských korún), ktoré je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť na účet advokátky JUDr. M. P., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. novembra 2006 doručená sťažnosť S. M., M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. M. P., Ž., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 44/96 (v súčasnosti sp. zn. 13 C 150/2005), postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 1267/97 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 96/2000.

Sťažovateľ uviedol, že 17. januára 1996 podal okresnému súdu ako navrhovateľ v 12. rade návrh na začatie konania, ktorým sa domáhal, aby žalovaným v 1. až 5. rade bola uložená povinnosť uhradiť finančnú sumu, ktorá predstavovala podiel ich právnych predchodcov na odpredaných, resp. vyvlastnených nehnuteľnostiach, ktoré boli predmetom dedičského konania po ich právnych predchodcoch.

Okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 44/96-65 z 29. októbra 1996 návrh zamietol. Na základe odvolania navrhovateľov krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 Co 1267/97 z 29. októbra 1997 potvrdil rozsudok prvostupňového súdu. Navrhovatelia podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Cdo 96/2000 z 26. novembra 2003 zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Na základe rozsudku najvyššieho súdu zrušil krajský súd uznesením sp. zn. 23 Co 55/04 z 21. marca 2005 rozsudok okresného súdu z 29. októbra 1996 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Od vrátenia veci okresný súd vo veci neurčil termín pojednávania napriek tomu, že konanie trvá od roku 1996.

S poukazom na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 62/06-41 z 11. júla 2006 vo veci obsahovo totožnej sťažnosti, ktorú podali ďalší dvaja navrhovatelia v namietanom konaní, sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v rozhodnutí vyslovil, že bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 44/96, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 1267/97 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 96/2000 a prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez prietáhov. Zároveň sťažovateľ žiada, aby mu ústavný súd priznal finančné zadostučinenie 120 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 420/06-12 z 21. decembra 2006 ju prijal na ďalšie konanie. Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania.

Na základe výzvy ústavného súdu predložil podpredseda okresného súdu vyjadrenie k sťažnosti, ku ktorému pripojil chronológiu úkonov vo veci a stanovisko zákonného sudcu,

na ktoré odkázal ako na stanovisko okresného súdu k sťažnosti. Zákonný sudca vo vyjadrení uviedol:

„Okresný súd mal konanie a spis v dispozícii v obdobiach: 1. Od 17. 1. 1996 do 22. 8. 1997, 2. Od 23. 9. 1998 do 20. 9. 2000 a 3. Od 30. 5. 2005 do súčasnosti. Ostatné obdobia spadajú mimo kompetencie tohto súdu.

1. Od 17. 1. 1996 (podanie návrhu) do 22. 8. 1997 č. l. 98 (spisu) - ide o obdobie od podania návrhu do odoslania spisu na Krajský súd kvôli odvolaniu. Konanie súdu v tomto období bolo sústredené a koncentrované. Vzhľadom na veľký počet účastníkov, skutkovo a právne náročný spor a na súvis s inými konaniami - Nc(a) 54/1995, vyvlastňovacie konanie a dedičské konania, nemožno súdu nič vyčítať a napokon sťažovateľ to ani nerobí.

2. Od 23. 9. 1998 (podanie razítka na opise rozhodnutia na č. l. 101 spisu) do 20. 9. 2000 (č. l. 149 spisu) - ide o obdobie medzi návratom spisu z KS Žilina a jeho odoslaním na NS SR kvôli dovolaniu. Problém súvisí so súčinnosťou účastníkov, vid' bod II. vyjadrenia.

3. Od 30. 5. 2005 (č. l. 160 spisu) do súčasnosti - ide o obdobie od návratu spisu z dovolacieho konania (z NS SR a KS Žilina) do súčasnosti. Je poznamenané najmä nesústredenými, chaotickými a nekvalitnými podaniami navrhovateľov. Doposiaľ nie je možné kvôli tomu určiť termín pojednávania a vec rozhodnúť. Nie je preto opodstatnené z tejto doby niečo akceptovať z hľadiska sťažnosti.

Čiže konanie trvá 11 rokov, z toho má tunajší súd vec vo svojej moci len 5 rokov, pričom vo veci konal sústredene alebo nekonal kvôli účastníkom konania.

II. Zavinenie navrhovateľov na prípadných priet'ahoch.

Ak ÚS Košice dospeje k tomu, že doba prejednávania na našom súde bola neprimeraná, je potrebné prihliadnúť na zavinenie účastníkov na strane navrhovateľov, resp. ich právnych zástupcov:

1. Od 17. 1. 1996 (podanie návrhu) do 22. 8. 1997 č. l. 98 (spisu):

- Návrh bol podaný 17. 1. 1996. Nebol dostatočne skutkovo odôvodnený a právne takmer vôbec. Z toho dôvodu potom prebiehali náročné pojednávania, ktorých podstatou bolo protokolovať prednesy účastníkov (najmä navrhovateľov), ktoré už mali byť v návrhu. Návrh sa obmedzuje na výpočet účastníkov a ich podradenie pod pôvodných predchodcov. Ani listinnými dôkazmi na č. l. 6 - 24 a ani citáciami však nebol úplne preukázaný okruh účastníkov. Neskôr sa ukázalo, že pôvodná navrhovateľka bola zbavená spôsobilosti na

právne úkony, otázkou zostáva, či jej podpis na č. l. 24 nie je falšovaný. Už z č. l. 39 je zrejmé, že za ňu konala a zásielky preberala neskoršia účastníčka - jej dcéra S. H.. Navrhovatelia túto skutočnosť v návrhu neuviedli. Súd musel túto skutočnosť na č. l. 39 zisťovať sám na základe vlastných zistení - pripojením spisu P (resp. Nc).

- Navrhovateľ P. Ď. zomrel ..., zástupkyňa navrhovateľa ani na pojednávaní 6. 9. 1996 č. l. 42 spisu otázku neozrejmila, napriek tomu, že neskôr sa ukázalo, že iní odporcovia L. Ď. a M. Ď. sú jej nástupcovia a na základe toho aj uplatňovala vyššiu sumu z dôvodu smrti P. Ď. pre týchto klientov. Povinnosť súdu konať po smrti účastníka nezbavuje povinnosť advokáta vyvíjať súčinnosť. Súd základné údaje sám zistil na č. l. 49.

- Navrhovateľ I. M. zomrel ..., platí to isté. Zástupkyňa navrhovateľov dodnes predkladá podania aj v mene tohto bývalého účastníka (napr. č. l. 262), napriek tomu, že je mŕtvy a od jeho nástupcov nemá plnú moc.

- Zástupkyňa navrhovateľov ešte doslova celé roky neskôr doručuje súdu podania s pôvodnými účastníkmi konania, čo veľmi sťažuje prehľadnosť a efektivitu práce (napr. č. l. 75 a potom aj neskôr v 3. období).

- Pojednávanie 27. 9. 1996 a 29. 10. 1996 je pokračovaním naznačeného, navrhovatelia len reagujú na kroky odporcu, po jeho námietke ohľadne odporcu Vodné dielo Ž. berú voči nemu návrh späť. Súd konanie na č. l. 65a zastavuje a návrh vo veci samej zamietá.

- Vzápätí tí istí navrhovatelia, ktorí navrhli konanie voči Vodnému dielu zastaviť, na č. l. 70 sa voči odvolaniu odvolávajú.

2. Od 23. 9. 1998 (podacie razítko na opise rozhodnutia na č. l. 101 spisu) do 20. 9. 2000 (č. l. 149 spisu):

- Dovolanie na č. l. 113 (aj sťažovateľ) nespojili navrhovatelia aj so zaplatením súdneho poplatku kvôli efektívite. Následne na č. l. 118 žiadajú navrhovatelia o oslobodenie od platenia súdneho poplatku. Napriek právnemu zastúpeniu žiadosť nie je úplná a dokladovaná, každý advokát vie, čo obvykle v tom čase súdy vyžadovali a čo vyplýva zo zákona. Súd na č. l. 137 vyrúbil súdny poplatok za dovolanie. Na č. l. 138 - 140 navrhovatelia (aj sťažovateľ) doplnili a dokladovali žiadosť o oslobodenie od poplatkov a súd oslobodenie následne na č. l. 143 a 144 aj priznal. Postup závisel najmä od kvality úkonov aj sťažovateľa.

- Na podnety navrhovateľov bol spis zapožičiavaný orgánom prokuratúry - v čase od 28. 6. 1999 do 6. 12. 1999 (č. l. 135 a 136 spisu). Spis bol mimo kompetencie súdu na podnet navrhovateľov a v ich záujme - dovolacie konanie.

3. Od 30. 5. 2005 č. l. 160 spisu) do súčasnosti;

- Od č. l. 164 spisu (od návratu spisu po dovolacom konaní) prakticky všetky úkony sú spojené s tým, aby bol zistený okruh účastníkov a špecifikácia návrhu. Okruh účastníkov súd napokon ustálil, je to však komplikované výhľadom na to, že účastníci bývali na celom území SR a mnohí aj v ČR. Bez súčinnosti navrhovateľov a ich právnych zástupcov to je obtiažne. Súd to však prácne zisťoval a vykonával potrebné úkony.

- Prvý úkon zástupkyne sťažovateľa v konaní ja až na č. l. spisu 262 dňa 27. 12. 2006 a aj to na výzvu súdu. Podanie však je nekvalitné, právne nevýznamné a súdu nijako nepomohlo. V podaní sú uvedení účastníci, ktorí sú už dávno mŕtvi, ich dedičov zástupkyňa nezastupuje. Vyplýva z toho, že o veci nie je informovaná, nie je v kontakte s účastníkmi konania.

- Napokon aj skutočnosť, že sťažovateľa v konaní pred ÚS zastupuje iná advokátka, niečo nasvedčuje.

- Nie je podstatné, že zhodou okolností sťažovateľ v konaní pred ÚS má v rámci konania pred OS Žilina splnené formálne náležitosti na prejednanie veci (spôsobilosť na konanie, uplatnený žalobný petit, aké také odôvodnenie). Ak sa rozhodol uplatniť nárok v spojenom konaní s ostatnými navrhovateľmi, súd môže vec prejednať až vtedy, keď sú splnené procesné podmienky na starne všetkých navrhovateľov. Spoločná zodpovednosť sťažovateľa je daná prinajmenšom vtom okruhu účastníkov, ktorých spája spoločná advokátka. Zodpovednosť je však daná aj v negatívnych dôsledkoch, na ktorých sa musí podieľať aj on sám a nie jednostranne poukazovať na zodpovednosť iba súdu.

(...)

IV. Záver

- Ak aj súd zistí, že v jednotlivých maximálne týždňoch či mesiacoch 3. uvedených období mohol konať efektívnejšie a skonštatuje porušenie práv (napr. že mohol navrhovateľov pokutovať za nesúčinnosť), tak navrhujem, aby ÚS SR nezaviazal všeobecný súd k zaplateniu náhrady nemajetkovej ujmy.

- V každom prípade navrhujem, aby všeobecný súd neznášal trovy konania za to, že

navrhovateľa sa svojich práv domáhajú vedome neefektívne kvôli trovám advokátky, čím prejednaníu veci nepomáhajú. Vyššie som uvádzal, že ani ako účastníci sa nechovajú tak, aby súd mohol vec efektívne prejednať.

- Z pripojených podkladov (referát v spise, tabuľka účastníkov a pod.) je zrejmé, čo všetko musel súd práčne urobiť aj s ohľadom na dĺžku sporu (zavinenú najmä a aj účastníkmi) aj s ohľadom na stupeň kontradiktórnosti, ktorý v čase podania návrhu bol upravený v občianskom súdnom poriadku. Pri novom návrhu by to súd tvrdo ale korektne riešil cez § 43 občianskeho súdneho poriadku (výzva pod hrozbou odmietnutia podania).“

Predseda krajského súdu sa k sťažnosti nevyjadril. Ústavnému súdu zaslal vyjadrenie podpredsedu okresného súdu č. Spr 71/2007 z 29. januára 2007, ktorým reagoval na výzvu krajského súdu týkajúcu sa sťažnosti sťažovateľa na prietahy adresovanú predsedovi okresného súdu, a zberný spis krajského súdu sp. zn. 7 Co 1267/97.

Predseda najvyššieho súdu vo vyjadrení k postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 96/2000 uviedol, že právna vec sťažovateľa napadla v dôsledku podaného dovolania proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 7 Co 1267/97 z 29. apríla 1997 na najvyšší súd 20. septembra 2000. Vzhľadom na právnu náročnosť veci, táto bola členmi senátu niekoľkokrát podrobne študovaná a senátom niekoľkokrát prerokovaná, pričom poukázal na to, že rozsudok vyhlásený 26. novembra 2003, ktorým bol zrušený rozsudok krajského súdu a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, bol na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 14. apríla 2005 prijatý na zovšeobecnenie a uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Preto komplikovanosť danej právnej otázky a jej riešenie nemožno merať časom. Predseda najvyššieho súdu navrhol, aby ústavný súd sťažnosti vo vzťahu k postupu najvyššieho súdu nevyhovel.

Z predloženého spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 150/2005 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 12 C 44/96) ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania:

Konanie vedené okresným súdom sa začalo 17. januára 1996 doručením návrhu, ktorým trinásti navrhovatelia (sťažovateľ ako navrhovateľ v 12. rade) žiadali, aby okresný súd uložil odporcom v 1. až 4. rade zaplatiť finančnú sumu, ktorá predstavovala podiel ich právnych predchodcov na odpredaných, resp. vyvlastnených nehnuteľnostiach, ktoré boli predmetom dedičského konania po ich právnych predchodcoch. Súčasne doručeným návrhom na vydanie predbežného opatrenia navrhovatelia žiadali, aby okresný súd uložil odporcovi v 5. rade zložiť kúpnu cenu za odpredané nehnuteľnosti do úschovy okresného súdu. Návrhom na vydanie predbežného opatrenia doručeným 5. februára 1996 navrhovatelia žiadali, aby okresný súd zakázal výplatu kúpnej ceny, ktorá bola zložená v úschove okresného súdu. Okresný súd uznesením z 18. apríla 1996 rozhodol o návrhu na vydanie predbežného opatrenia doručeného 5. februára 1996. Právna zástupkyňa navrhovateľov 1. apríla 1996 (a opakovane 9. augusta 1998) urgovala vydanie predbežného opatrenia podľa návrhu podaného 17. januára 1996. V roku 1996 sa uskutočnili tri pojednávania (6. septembra 1996, 27. septembra 1996 a 29. októbra 1996). Na pojednávaní 29. októbra 1996 okresný súd na základe späťvzatia návrhu proti odporcovi v 5. rade konanie proti tomuto odporcovi zastavil, pripustil zmenu návrhu a vyhlásil rozsudok, ktorým návrh zamietol. Navrhovatelia sa proti rozsudku odvolali (odvolania boli doručené 20. a 21. januára 1997).

Okresný súd uzneseniami z 26. februára 1997 uložil navrhovateľom zaplatiť súdny poplatok za návrh a za odvolanie proti rozsudku. Podaním doručeným 6. marca 1997 žiadali navrhovatelia, ktorí podali odvolanie 20. januára 1997, aby okresný súd predložil vec odvolaciemu súdu. Dňa 19. marca 1997 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcov k odvolaniu. Právna zástupkyňa JUDr. B. 30. apríla 1997 doplnila odvolanie a oznámila, ktorí navrhovatelia jej vypovedali plnú moc na zastupovanie. Okresný súd 19. augusta 1997 predložil spis s odvolaním krajskému súdu.

Na pojednávaní 29. októbra 1997 krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu a pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie. Spis s rozsudkom krajského súdu bol okresnému súdu vrátený 23. septembra 1998.

Okresný súd 13. októbra 1998 zisťoval, či boli zaplatené súdne poplatky za návrh a za odvolanie a následne 14. októbra 1998 vyzval právne zástupkyne JUDr. B. a JUDr. P., aby zaplatili súdne poplatky. Dňa 23. októbra 1998 bolo okresnému súdu doručené dovolanie J. M. a sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 7 Co 1267/97 z 29. októbra 1997. Podaním doručeným 27. októbra 1998 požiadali navrhovatelia Ing. M. Ď., sťažovateľ a J. M. o oslobodenie od súdnych poplatkov z návrhu a odvolania. Dňa 21. decembra 1998 a 20. januára 1999 požiadali aj ďalší navrhovatelia o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Okresný súd 7. januára 1999 vyzval právneho zástupcu odporcov v 1. až 4. rade a odporcu v 5. rade, aby sa vyjadril k dovolaniu. Spis bol 28. júna 1999 zaslaný Krajskej prokuratúre v Ž., ktorá si ho vyžiadala z dôvodu podnetu na podanie mimoriadneho dovolania podaného jedným z navrhovateľov. Spis bol vrátený z Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky 6. decembra 1999. Uznesením z 5. júna 2000 uložil okresný súd J. M. a sťažovateľovi zaplatiť súdny poplatok za dovolanie. Uznesením zo 17. júla 2000 okresný súd oslobodil navrhovateľov od súdneho poplatku z dovolania na základe ich žiadosti doručenej 14. júna 2000. Prípisom z 11. septembra 2000 okresný súd predložil spis na rozhodnutie o dovolaní najvyššiemu súdu.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Cdo 96/2000 z 26. novembra 2003 zrušil rozsudok krajského súdu z 29. októbra 1997 sp. zn. 7 Co 1267/97 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis bol krajskému súdu doručený 6. februára 2004.

Krajský súd uznesením sp. zn. 23 Co 55/04 z 21. marca 2005 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 12 C 44/96 z 29. októbra 1996 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresnému súdu bol spis vrátený 30. mája 2005, kde bol zapísaný pod sp. zn. 13 C 150/2005.

Okresný súd žiadosťami z 19. júla 2005 zisťoval, kedy zomreli navrhovatelia v 4. a 6. rade a adresu trvalého a prechodného pobytu navrhovateľky v 7. rade. Následne okresný súd 25. augusta 2005 vyzval právnych nástupcov po navrhovateľke v 6. rade, aby

oznámili, či vstupujú do konania. Výzvami z 20. februára 2006 a 8. marca 2006 žiadal okresný súd právnych nástupcov po navrhovateľovi v 4. rade, aby oznámili, či vstupujú do konania. Uznesením z 21. apríla 2006 okresný súd vyzval navrhovateľov, ktorí 23. marca 2006 podali námietku zaujatosti konajúcej sudkyne, aby zaplatili súdny poplatok za podanú námietku. Zákonná sudkyňa 26. júla 2006 predložila spis so svojím vyjadrením krajskému súdu, odkiaľ bol spis vrátený 21. augusta 2006 s tým, že sudkyňa mala spis najprv predložiť predsedovi okresného súdu v zmysle § 15 Občianskeho súdneho poriadku. Opatrením predsedu okresného súdu zo 4. septembra 2006 bol spis pridelený inému zákonnému sudcovi. Dňa 16. októbra 2006 právni nástupcovia po navrhovateľke v 5. rade žiadali, aby okresný súd konal s nimi ako s účastníkmi konania. Okresný súd 4. decembra 2006 vyzval právne zástupkyne navrhovateľov, aby upresnili účastníkov konania a žalobný návrh. Právne zástupkyne doručili upravené návrhy 27. decembra 2006.

Uznesením z 19. februára 2007 okresný súd zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia doručený 17. januára 1996 a pripravil spis na predloženie krajskému súdu s odvolaním proti uzneseniu o zastavení konania proti odporcovi v 5. rade z 29. októbra 1996.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Z hľadiska prvého kritéria posúdil ústavný súd vec ako právne zložitú vzhľadom na to, že právna otázka riešená v konaní nebola v dovtedajšej súdnej praxi judikovaná. Podľa názoru ústavného súdu vec vykazuje aj určitú faktickú zložitosť ovplyvnenú najmä počtom účastníkov konania a zmenami v dôsledku procesného nástupníctva po zomrelých navrhovateľoch.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľa ako účastníka konania a dospel k záveru, že sťažovateľ čiastočne prispel k priet'ahom v konaní tým, že si nesplnil poplatkovú povinnosť z podaného návrhu, odvolania ani dovolania a o oslobodenie od súdnych poplatkov žiadal až po výzve okresného súdu na ich zaplatenie, pričom k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov z návrhu a odvolania nepripojil potrebné doklady.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v konaní.

V prvej etape konania okresného súdu, od podania návrhu do vyhlásenia rozsudku (od 17. januára 1996 do 29. októbra 1996), sa postup okresného súdu nevyznačuje zbytočnými priet'ahmi v konaní.

V ďalšej etape, po vrátení spisu z odvolacieho súdu do jeho predloženia najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní (od 23. septembra 1998 do 20. septembra 2000), je podľa názoru ústavného súdu postup okresného súdu poznačený zbytočnými priet'ahmi v období od 4. februára 1999, keď bolo doručené vyjadrenie odporcov k dovolaniu, do 5. júna 2000, keď okresný súd uznesením uložil zaplatiť súdny poplatok za dovolanie, pričom ústavný súd zohľadnil, že v tomto období (od 28. júna 1999 do 6. decembra 1999) bol spis zapožičaný orgánom prokuratúry v súvislosti s podnetom na podanie mimoriadneho dovolania, ktorý podal jeden z navrhovateľov.

Od vrátenia veci na konanie okresnému súdu (30. máj 2005) sa jeho činnosť sústredila na zistenie okruhu účastníkov v súvislosti so zmenami na strane navrhovateľov

a následne upresnenie návrhu. V tomto období ústavný súd zistil nečinnosť okresného súdu od 5. septembra 2005 do 20. februára 2006. V súvislosti s námietkou zaujatosti konajúcej sudkyne, ktorú podali štyria z navrhovateľov, došlo k spomaleniu konania, ktoré však nemožno pričítať na vrub okresného súdu. Po zmene zákonného sudcu je podľa názoru ústavného súdu činnosť okresného súdu dostatočne efektívna a smeruje k určeniu termínu na prerokovanie veci.

Konanie na krajskom súde bolo prvýkrát vedené od 22. augusta 1997 na základe odvolania navrhovateľov proti rozsudku okresného súdu z 29. októbra 1996. Napriek tomu, že krajský súd rozhodol o odvolaní do dvoch mesiacov od predloženia veci (29. októbra 1997), rozsudok bol vyhotovený a odoslaný okresnému súdu na doručenie účastníkom až v septembri 1998. Po zrušení predmetného rozsudku krajského súdu najvyšším súdom, bola vec vrátená krajskému súdu na rozhodnutie 6. februára 2004. Krajský súd 21. marca 2005 vydal uznesenie, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu z 29. októbra 1996 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Znamená to, že vec sa už viac ako jeden a pol roka predchádzajúceho doručeniu sťažnosti ústavnému súdu na krajskom súde nenachádzala.

Najvyšším súdom bolo dovolacie konanie vedené od 20. septembra 2000 a najvyšší súd 26. novembra 2003 rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 Cdo 96/2000, ktorým zrušil rozsudok krajského súdu z 29. októbra 1997 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V čase doručenia sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu vec už takmer tri roky nebola na najvyššom súde.

Ústavný súd zohľadňujúc skutočnosť, že ide o konanie, ktoré začalo v roku 1996, ako aj skutočnosť, že okresným súdom nielenže nie je vec skončená, ale nebolo nariadené ani jedno pojednávanie vo veci, rozhodol, že okresný súd svojou nečinnosťou porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny.

Čo sa týka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom krajského súdu a najvyššieho súdu ústavný súd uzavrel, že

v čase začatia konania o sťažnosti sťažovateľa bolo konanie na okresnom súde a v tejto časti sťažnosti sťažovateľovi nevyhovelo.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože namietané konanie, ktoré je vedené okresným súdom pod sp. zn. 13 C 150/2005 (pôvodne pod sp. zn. 12 C 44/96) nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu v označenom konaní v ďalšom období konať bez zbytočných prieťahov.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie 120 000 Sk s poukazom na to, aký význam má pre neho predmet sporu (ním uplatnená finančná čiastka) vzhľadom na jeho sociálnu situáciu. Ústavný súd zohľadnil všetky okolnosti prípadu, predovšetkým obdobia poznačené zbytočnými prieťahmi na jednotlivých súdoch, celkovú dĺžku konania a povahu veci a dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia 60 000 Sk primerané konkrétnym okolnostiam prípadu.

Pri určení výšky finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil

úvahou, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania s'ťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou JUDr. M. P. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich priznal podľa predloženého vyčíslenia po zaokrúhlení sumou 6 826 Sk (slovom šesťtisícosemstodvadsaťšesť slovenských korún) spolu za dva úkony právnej pomoci vykonané v roku 2006 po 2 730 Sk podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, zvýšenou o 19 % DPH, t. j. 1037,40 Sk, a po 164 Sk režijný paušál.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2007